

"Site of bank's theory page "Estimation of level economic security". <http://www.987.su/es1251.html>

Ukrainska asotsiatsiia komertsiiynykh bankiv. <http://aub.org.ua/>
Vorobev, C. N., Utkin, V. B., and Baldin, K. V. *Uppavlenncheckie pesheniia* [Management decisions]. Moscow: YuNITI-DANA, 2003.

Vasylchenko, Z. M. "Strukturni dysproportsii u rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy" [Structural imbalances in the banking system of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 9 (2005): 46-54.

Yaremenko, S. M. "Ekonomichna bezpeka bankiv" [The economic security of banks]. *Informatsiinyi visnyk Ukrainy*, no. 4 (2005): 63-72.

УДК 336.71

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГУЛЯТОРНИХ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ ОЗДОРОВЛЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

© 2015 КУДЛЯК Ю. В.

УДК 336.71

Кудляк Ю. В. Особливості реалізації регуляторних фінансових стратегій оздоровлення банківської системи

Метою статті є оцінка особливостей реалізації центральним банком регуляторних стратегій оздоровлення банківської системи. У межах обраних показників оцінки стратегічних позицій банків запропоновано систему критеріїв «4S»: Capital Safety – обсяг статутного капіталу (рівень безпеки); Liabilities Structure – рівень довіри до банку (частка депозитів у зобов'язаннях банків); Client Segment – переважання депозитів юридичних осіб у депозитному портфелі; Deposit Sensibility – питома вага депозитів до запитання у депозитному портфелі банку, тобто чутливість до зміни поведінки вкладників банку) для визначення перспектив і регуляторних дій НБУ щодо потенційно проблемних банківських установ. Це не лише пропонує критерії визначення «вузьких» місць у діяльності банків, але й має на меті оптимізацію структури банківської системи та підвищення її рівня конкурентоспроможності. Заходи антикризового управління банком запропоновано реалізувати за допомогою відповідного алгоритму діагностування фінансової стійкості банку з урахуванням тривалості проблемного періоду, системності банку, обсягу капіталу, інвестиційної привабливості установи. Визначений перелік заходів передбачає імунізацію балансу, консолідацію капіталу, відновлення довіри, дедоларизацію операцій, оздоровлення установи, що дозволить оптимізувати процес прийняття рішень щодо перспектив усунення фінансових проблем у банківських установах шляхом застосування запропонованих рекомендацій як ринкового, так і регуляторного характеру.

Ключові слова: банк, проблемний банк, банківська система, фінансова стратегія, антикризове управління, регуляторна стратегія, оздоровлення банку.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 10.

Кудляк Юліана Василівна – аспірантка, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, Львівський національний університет ім. І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: Yuliana_Kudlyak@ukr.net

УДК 336.71

UDC 336.71

Кудляк Ю. В. Особенности реализации регуляторных финансовых стратегий оздоровления банковской системы

Kudlyak Yu. V. Characteristics of Implementing the Regulatory Financial Strategies for Bank System Recovery

Целью статьи является оценка особенностей реализации центральным банком регуляторных стратегий оздоровления банковской системы. В рамках выбранных показателей оценки стратегических позиций банков предложена система критериев «4S»: Capital Safety – объем уставного капитала (уровень безопасности); Liabilities Structure – уровень доверия к банку (доля депозитов в обязательствах банков); Client Segment – преобладание депозитов юридических лиц в депозитном портфеле; Deposit Sensibility – доля депозитов до востребования в депозитном портфеле банка, т. е. чувствительность к изменению поведения вкладчиков банка) для определения перспектив и регуляторных действий НБУ относительно потенциально проблемных банковских учреждений. Это не только предлагает критерии определения «узких» мест в деятельности банков, но и ориентировано на оптимизацию структуры банковской системы и повышение ее уровня конкурентоспособности. Меры антикризисного управления банком предложено реализовать с помощью соответствующего алгоритма диагностирования финансовой устойчивости банка с учетом продолжительности проблемного периода, системности банка, объема капитала, инвестиционной привлекательности учреждения. Определен перечень мероприятий, предусматривающий иммунизацию баланса, консолидацию капитала, восстановление доверия, дедолларизацию операций, оздоровление учреждения, что позволит оптимизировать процесс принятия решений относительно перспектив устранения финансовых проблем в банковских учреждениях путем применения предложенных рекомендаций как рыночного, так и регуляторного характера.

The article is aimed at estimating the characteristics of implementation of regulatory strategies through the Central Bank for recovery of bank system. In the terms of the selected indicators for estimating strategic positions of banks a criteria system of «4S» is proposed: Capital Safety – the amount of registered capital (the security level); Liabilities Structure – the level of confidence in the bank (share of deposits in the banks' liabilities); Client Segment – the prevalence of legal entities deposits in deposit portfolio; Deposit Sensibility – the share of demand deposits in the deposit portfolio of bank, i.e. sensitivity to changes in the behavior of depositors) to define the prospects and regulatory actions of NBU towards the potentially problem bank institutions. By that, not only criteria for determining the «bottlenecks» in the banks' activities have been proposed, but also has been focused on the optimization of structure of the bank system as well as improving its competitiveness. Within measures for crisis management of bank has been proposed to implement using appropriate algorithm of diagnosing the financial sustainability of bank taking into account duration of problem period, systemacity of bank, amount of capital, investment attraction of bank institution. A list of measures has been defined, providing immunization of balance, consolidation of capital, restoring confidence, dedollarization of operations, recovery of institution, – all that will allow an optimizing of the decision-making process about prospects for addressing financial problems in the bank institutions through the application of the proposed recommendations of both market and regulatory nature.

Ключевые слова: банк, проблемный банк, банковская система, финансовая стратегия, антикризисное управление, регуляторная стратегия, оздоровление банка.

Key words: bank, problem bank, bank system, financial strategy, crisis management, regulatory strategy, recovery of bank.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Библ.:** 10.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Библ.:** 10.

Кудляк Юліана Василівна – аспірантка, кафедра фінансов, денежного обігу і кредиту, Львівський національний університет ім. І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

Kudlyak Yuliana V. – Postgraduate Student, Department of Finance, Monetary Circulation and Credit, Ivan Franko National University of Lviv (вул. Університетська, 1, Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: Yuliana_Kudlyak@ukr.net

E-mail: Yuliana_Kudlyak@ukr.net

У сучасних умовах розвитку навіть банки зі значним обсягом ресурсів демонструють низьку ефективність стратегій щодо протистояння поширенню кризових процесів. Окрім сприятливого макроекономічного середовища функціонування, важливими для банківського бізнесу є розроблення та реалізація таких стратегій поведінки на ринку, які б дозволили максимально ефективно використовувати фінансовий потенціал економіки та спрямовувати акумульовані ресурси на кредитування потреб її суб'єктів. Для комплексного вирішення проблеми подолання кризових явищ і стимулювання економічного розвитку в Україні необхідна мобілізація зусиль як окремих банківських установ, так і центрального банку країни як регулятора банківської діяльності та гаранта фінансової стабільності банківської системи.

Проблематика управління ресурсами банківських установ розкрита у працях зарубіжних науковців й практиків: Г. Габарда, Е. Гілла, Дж. Кемпбелла, П. С. Роуза, Д. Ф. Сінкі та інших. Значний внесок у розвиток досліджень цієї тематики в умовах трансформаційних економік зробили: М. Д. Алексеєнко, З. М. Васильченко, О. В. Васюренко, А. П. Вожжов, В. М. Геєць, О. В. Дзюблюк, В. І. Міщенко, А. М. Мороз, М. І. Савлук, Л. О. Примостка, Т. С. Смовженко та ін.

Реалізація банками фінансових стратегій відбувається за допомогою використання відповідних методів акумулювання ресурсів, базове формування яких

стає можливим за рахунок вкладень коштів акціонерів. Лише в межах подальшої діяльності у банків з'являються можливості використання інших джерел фінансування як національного, так і міжнародного ринків капіталів. Крім залучення акціонерного капіталу, додатковим внутрішнім джерелом формування ресурсів є прибуток, отриманий в межах основної діяльності банку. Ресурси на внутрішньому ринку банк може акумулювати у вигляді депозитів, міжбанківських кредитів, рефінансування Національного банку України (НБУ) та фінансування держави. Формування депозитних ресурсів є основою фінансової стратегії будь-якого банку, оскільки саме вони виступають джерелом здійснення банківських операцій. Ресурси НБУ виступають особливим джерелом фінансового забезпечення міжбанківського кредитного ринку, що зумовлено статусом та функціями центрального банку в економіці країни [9]. Стабілізаційні кредити НБУ надаються платоспроможним банкам для підтримки ліквідності до двох років під програму фінансового оздоровлення банку. Національний банк має право приймати рішення про продовження строку користування на строк до одного року, при цьому загальний термін користування з урахуванням усіх продовжень строку користування не може перевищувати п'яти років. Специфіка рефінансування НБУ вітчизняних банків за період з 01.01.2014 до 03.2015 рр. зображена на рис. 1.

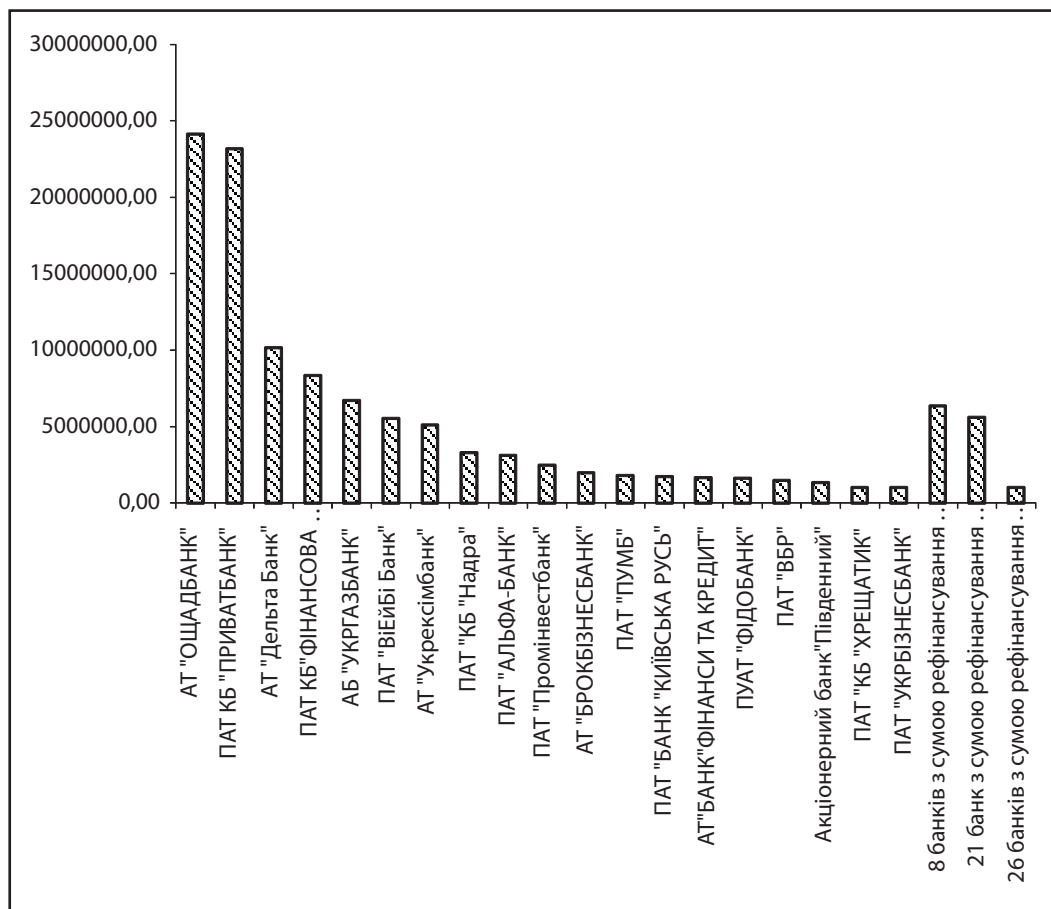

Рис. 1. Обсяги рефінансування банків з 01.01.2014 до 01.03.2015 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних НБУ [6].

Задоволення потреби в короткострокових ліквідних ресурсах відбувається на міжбанківському кредитному ринку. Варто зауважити, що це джерело фінансування не може виступати основним методом мобілізації ресурсів у зв'язку з високою вартістю та обмеженим обсягом.

Виокремлення держави як самостійного суб'єкта фінансування пов'язане з рекапіталізаційними процесами, що були реалізовані Кабінетом Міністрів України (КМУ) для стабілізації ситуації в банківській системі, за яких держава стала акціонером проблемних банків [8]. Такі заходи держави в період кризових процесів вважаємо доцільними, однак необхідно акцентувати увагу на важливості розроблення чіткого та прозорого механізму відбору банків для вливання акціонерного капіталу державою.

Окремим способом акумулювання фінансових ресурсів для банків виступають консолідаційно-інтеграційні процеси (у тому числі M&A), що можуть стати підставою для додаткового вливання капіталу контрагентами угоди як на національному, так і міжнародному фінансових ринках. Зовнішній фінансовий ринок є привабливим джерелом формування фінансових ресурсів банків, оскільки вартість акумульованих ресурсів є значно нижчою, ніж на внутрішньому ринку країни, при цьому термін користування та обсяги таких коштів є суттєво більшими. Проте доступ до цих ресурсів є обмеженим, оскільки імідж та розмір не кожного українського банку дозволяє виходити на міжнародний фінансовий ринок з відповідними фінансовими інструментами акумулювання ресурсів.

Комерційні банки функціонують на ринку з метою максимізації прибутковості, підвищення ринкової капіталізації. Функції НБУ полягають у підтриманні стабільності банківської системи та зниження ймовірності настання системних криз [2].

Нобелівський лауреат з економіки Жан Тіроль, за десятиліття до глобальної фінансової кризи дослідивши проблему порятунку великих банків і активізації інтересу регуляторів до питань системної вразливості фінансових установ, сформулював висновок, що банкрутство цих установ може призвести до серії дефолтів, пов'язаних мережею міжбанківських кредитів фінансових установ. Водночас державне гарантування фінансової підтримки знижує стимули для учасників ринку слідкувати за платоспроможністю банків-боржників, а відтак посилює ризик системних потрясінь. Для уникнення «ефекту доміно» Жан Тіроль пропонує регуляторам здійснювати вибірковий порятунок, надаючи кредити лише надійним банкам, що зазнали проблем із ліквідністю виключно через дефолти своїх контрагентів [3].

Поділяючи думки цього науковця, на наш погляд, основними критеріями застосування банківським регулятором відповідних антикризових заходів та фінансової підтримки діяльності банківських установ є: системність банку, розмір депозитів, адекватність капіталу, обсяг проблемних активів, резидентність.

Для того, щоб обрати відповідні стратегії трансформації банківської системи для тих банків, що не виконують вимогу НБУ щодо розміру статутного капіталу у 500 млн грн, необхідно проранжувати показники їх-

ньої діяльності за ступенем безпеки для клієнтів банку, рівнем довіри до банківської установи, структурою клієнтської бази та збалансованою ліквідною позицією щодо частки депозитів на вимогу у структурі депозитного портфеля банків.

Ступінь безпеки вимірюється вимогою щодо мінімального розміру статутного капіталу, який до 2024 р. повинен становити не менше 500 млн грн. Виходячи з цього нормативу, частина банків проводить надміру ризиковану ресурсну політику. Національному банку України необхідно обрати критерії моніторингу потенційної проблемності діяльності цих установ на ринку та поширення кризових явищ системного характеру [7].

Зважаючи на те, що банківські установи з обсягом капіталу, меншим 500 млн грн, належать до третьої та четвертої груп класифікації НБУ і переважно не володіють рейтингами міжнародних агентств та (за виключенням банків з іноземним капіталом) характеризуються ресурсною обмеженістю у виході на міжнародний ринок, тому структура їхніх зобов'язань обмежена депозитами та міжбанківським кредитуванням. Лише ті банки, що володіють значною часткою депозитного забезпечення, можемо вважати такими, що користуються довірою економічних суб'єктів та можуть конкурувати на ринку. Необхідно зауважити, що використання значної частки міжбанківських ресурсів може свідчити не лише про проблеми з ліквідністю банківської установи, але й про спекулятивні операції, що переважно здійснюються на міжбанківському ринку. Тому це можемо вважати додатковою підставою для посилення моніторингу ризикованості їхньої діяльності банків з боку НБУ відповідно до пріоритетів регулятора щодо усунення з ринку банківських установ, які здійснюють спекуляції на міжбанківському ринку.

На нашу думку, у межах депозитного портфеля варто диверсифікувати наявність вкладів фізичних і юридичних осіб, оскільки базовою метою створення невеликого банку може бути обслуговування інтересів материнської структури, тому в депозитному портфелі переважатимуть вклади юридичних осіб. На підставі даного критерію можемо виділити банки «кептивного» характеру, основними напрямками збільшення статутного капіталу яких буде фінансування за рахунок коштів материнських структур (промислового капіталу). У даному контексті не вважаємо таке явище однозначно негативним, проте маємо відзначити чітку залежність діяльності банківської установи від прибутковості материнської структури.

Формування зобов'язань за рахунок депозитної складової є позитивною характеристикою банку, проте ситуація на ринку складається так, що значну частку цих ресурсів становлять вклади до запитання, що підлягають масовому вилученню у випадку будь-якої нестабільної ситуації на ринку. У таких умовах визначення частки довгострокових депозитів свідчатиме про реальну довіру та стабільність до банку. В іншому випадку банк зазнаватиме системного ризику розбалансованої ліквідності, що відобразиться на показниках фінансового стану банку та інвестиційної привабливості [4].

Отже, у межах обраних показників потенційно проблемних банків пропонуємо матрицю критеріїв системного ризику «4S» (табл. 1): *Capital Safety*: обсяг статутного капіталу (рівень безпеки); *Liabilities Structure*: рівень довіри до банку (частка депозитів у зобов'язаннях банків); *Client Segment*: переважання депозитів юридичних осіб у депозитному портфелі; *Deposit Sensibility*: відображає питому вагу депозитів до запитання у депозитному портфелі банку, тобто чутливість до зміни поведінки вкладників банку.

За допомогою використання методів графічного та структурного аналізу експертного методу та програмного забезпечення STATISTICA з'ясовано, що найбільше зосередження банків у випадку розподілу за критерієм *Liabilities Structure* відбувається у інтервалах 0 – 50%, 50 – 75%, 75 – 100%; за критерієм *Client Segment* – у інтервалах 0 – 60%, 60 – 100%; за критерієм *Deposit Sensibility* – у інтервалах 0 – 50%, 50 – 100%. Через призму системи критеріїв «4S» банки, показник *Liabilities Structure* у яких менше 50%, є системно ризикованими, оскільки вони не можуть самостійно сформулювати фінансове забезпечення розвитку і залежать від кон'юнктури міжбанківського ринку.

На основі запропонованої матриці критеріїв «4S» у табл. 2 подано результати для банків за 2013 – 2014 рр.

У результаті проведеного дослідження показників діяльності банків за системою критеріїв «4S» пропонуємо алгоритм реалізації фінансової політики банків у системі заходів антикризового управління за участі Національного банку України (рис. 2).

Безумовно, банк, що характеризується як низько ризикований за системою «4S», потенційно може отримати кошти приватних інвесторів або держави. У такому випадку буде здійснено докапіталізацію, реструктуризацію зобов'язань, імунізацію балансу, злиття та поглинання, результатом таких подій має бути відновлення фінансового стану банку. За умови, якщо банк не володіє

власними ресурсами для відновлення діяльності та не може залучити кошти приватних інвесторів та держави, альтернативою залишається процедура ліквідації.

Потребують систематизації заходи державної підтримки проблемних банків. З огляду на зазначене, запропоновано заходи державної підтримки проблемних банків, що надасть змогу визначити подальшу участь держави в процесі фінансового оздоровлення установи [5]. Заходами фінансової допомоги є підтримка ліквідності центральним банком, додаткова капіталізація банку, викуп проблемних активів для передачі у розпорядження компанії з управління активами, надання державних гарантій для нових зобов'язань банків з метою здешевлення і полегшення доступу до ринків фінансових ресурсів (табл. 3).

ВИСНОВКИ

Останніми роками в країнах із розвинутою та трансформаційною економікою спостерігається зростання обсягів фінансової підтримки проблемних банків з боку держави. Разом з тим, необхідним є підвищення результативності заходів фінансового та економічного оздоровлення зазначених установ, що впливає на якісний рівень розвитку та збалансованість фінансової системи.

Оскільки рівень обґрунтованості рішень банківського нагляду у сфері фінансового оздоровлення проблемних банків є недостатнім, саме тому запропоновано диференціювати політику органів банківського нагляду з урахуванням фінансового стану банку та змін економічного середовища, застосування комплексного підходу до фінансової стабілізації в країні, економічного оздоровлення проблемних банків.

Отже, для оптимізації процесу прийняття рішень щодо перспектив усунення фінансових проблем у банківських установах шляхом застосування запропонованих рекомендацій як ринкового, так і регуляторного

Таблиця 1

Матриця критеріїв визначення системного ризику «4S»

Capital Safety: обсяг статутного капіталу		Liabilities Structure: частка депозитів у зобов'язаннях		Client Segment: частка депозитів юридичних осіб у депозитному портфелі		Deposit Sensibility: питома вага депозитів до запитання	
< 500 млн грн	+	> 75%	-	> 60%	+	> 50%	+
				< 60%	-	< 50%	-
		50% < x < 75%	+/-	> 60%	+	> 50%	+
				< 60%	-	< 50%	-
		< 50%	+	> 60%	+	> 50%	+
				< 60%	+	< 50%	+

Примітка: «+» – наявність ризику; «-» – відсутність ризику для банку.

Джерело: розраховано автором.

Оцінка критеріїв системного ризику банків

2013 р.		2014 р.		
Capital Safety: обсяг статутного капіталу	Liabilities Structure: частка депозитів у зобов'язаннях	Client Segment: частка депозитів юридичних осіб у депозитному портфелі	Deposit Sensibility: питома вага депозитів до запитування	
< 500 млн грн	> 75 72	> 60	> 50 (> 90)	
		< 60	< 50 (< 90)	
	50 < x < 75 40	> 60	> 50	9
		< 60	< 50	12
	< 50 23	> 60	> 50	6
		< 60	< 50	45
	< 500 млн грн	50 < x < 75 40	> 60	> 50
			< 60	< 50
	< 500 млн грн	< 50 23	> 60	> 50
			< 60	< 50
	< 500 млн грн	50 < x < 75 36	> 60	> 50
			< 60	< 50
< 500 млн грн	< 50 17	> 60	> 50	
		< 60	< 50	
< 500 млн грн	< 50 17	> 60	> 50	
		< 60	< 50	
< 500 млн грн	< 50 17	> 60	> 50	
		< 60	< 50	

Джерело: розраховано автором на основі даних НБУ [6].

характеру вдосконалено систему критеріїв та заходів антикризового управління банком за допомогою відповідного алгоритму діагностування фінансової стійкості банку з урахуванням тривалості проблемного періоду, системності банку, обсягу капіталу, інвестиційної привабливості установи. Визначений перелік заходів передбачає імунізацію балансу, консолідацію капіталу, відновлення довіри, дедоларизацію балансу, реалізацію комплексу заходів з оздоровлення установи. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Банківська система : підручник / М. І. Крупка, Є. М. Андрущак та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 556 с.
2. Банківська система 2015: виклики та перспективи / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>
3. Корнилюк Р. Нобелівський лауреат з економіки – 2014: боротьба з монополіями шкодить інноваціям / Р. Корнилюк // Forbes Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.ua/ua/opinions/1380821-nobelivskij-laureat-z-ekonomiki-2014-borotba-z-monopoliyami-shkodit-innovaciyam>
4. Корнилюк Р. Рейтинг життєздатності банків – 2015 / Р. Корнилюк // Forbes Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.ua/ua/business/1388299-rejting-zhitztzedatnosti-bankiv-2015>
5. Міщенко В. І. Санаційний банк – «брідж-банк» як механізм роботи з нежиттєздатними банками : монографія / В. І. Міщенко, В. В. Крилова, М. В. Ніконова, В. П. Малюков, С. Г. Куліков ; Центр наукових досліджень Національного банку України. – К. : УБС НБУ, 2011. – 119 с.
6. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>
7. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
8. Про взаємодію Кабінету Міністрів України і Національного банку України з питань участі держави у капіталізації банків : Положення, затверджене Постановою Правління Національного банку та Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2009 р. № 421 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/421-2009-p>
9. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
10. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція, затвердже-

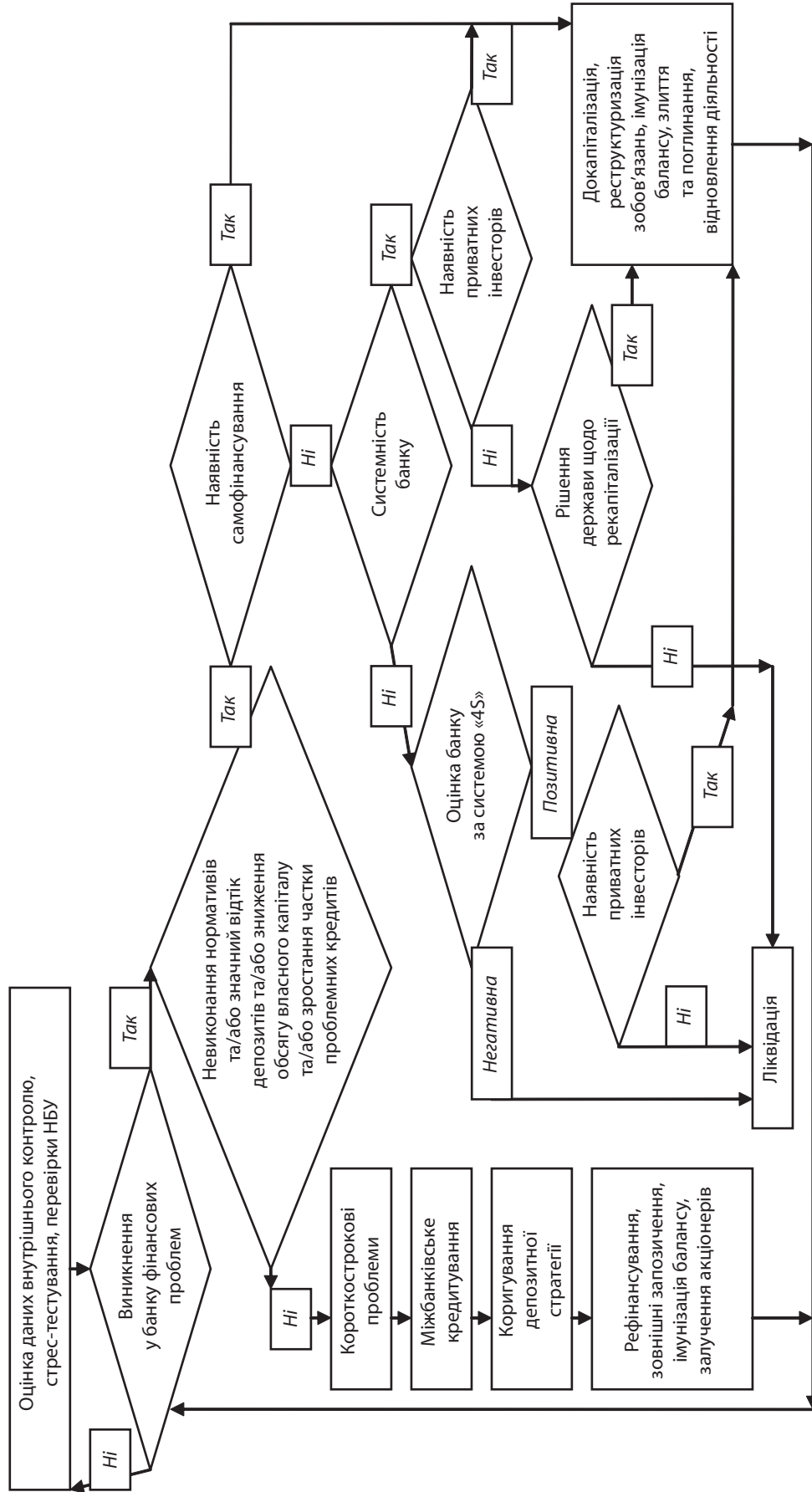

Рис. 2. Алгоритм реалізації фінансової політики банків в системі заходів антикризового управління

Джерело: розроблено автором.

Критерії та заходи антикризового регулювання потенційно проблемного банку

Критерій	Параметри	Економічний зміст показників	Напрями регулювання	Регуляторні заходи/ стратегічні дії
Системність банку	Показник системної важливості банків: $CV = \sum_{j=1}^5 P_j \cdot W_j \cdot 100\%$ де P_j – частка j -го показника банку; W_j – коефіцієнти зважування j -х показників	Визначення системно важливих банків, діяльність яких впливає на стабільність банківської системи, а тому потребує застосування особливих підходів до регулювання їх діяльності	– Посилення нормативів (Базель III); – рефінансування; – система стрес-тестування; – участь Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; – залучення банків до фінансування важливих державних проєктів	Оздоровлення
Розмір зовнішніх зобов'язань	Рівень левериджу: $R_l = K / Z,$ де K – капітал; Z – зобов'язання	Показує відношення власного капіталу та зобов'язань банку та вплив цього показника на чистий прибуток. Чим вище частка зобов'язань, тим менший чистий прибуток, за рахунок збільшення витрат на виплату процентів	– Сприяння зменшенню позабанківського обігу грошей; – трансформація іноземних заборгованостей в національну валюту	Дедоларизація операцій
Відтік депозитів	1. Коефіцієнт ліквідного співвідношення наданих кредитів і залучених депозитів: $K_{\text{лік}} = KR / D,$ де KR – кредитний портфель; D – депозити. 2. Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів: $K_{\text{заб}} = D_{\text{стр}} / P_{\text{заб}}$, де $D_{\text{стр}}$ – строкові депозити; $P_{\text{заб}}$ – загальні пасиви	1. Розкриває, наскільки видані кредити забезпечені всіма залученими депозитами (чи є незбалансована ліквідність). 2. Питома вага строкових депозитів у загальних пасивах	– Трансформація валютних переказів у середньострокові депозити; – мораторій на вилучення депозитів; – створення позитивного інформаційного фонду, застосування системи гарантії; – диверсифікація депозитних рахунків; – оціадна культура населення	Відновлення / Зростання довіри
Проблемні активи	$K_{\text{пр}} = KR_{\text{пр}} / KR,$ де $KR_{\text{пр}}$ – проблемні кредити; KR – кредитний портфель	Показує питому вагу проблемних (прострочених і безнадійних) кредитів у кредитному портфелі	– Стрес-тестування; – посилення вимог до позичальників; – виявлення та застосування санкцій за порушення Н9 та Н10; – прозора система власності	Імунізація активів
Адекватність капіталу	1. Коефіцієнт адекватності регулятивного капіталу: $H2 = \frac{PK}{Ap} \cdot 100\%$ де A_p – активи, зважені на відповідний коефіцієнт ризику залежно від групи ризику, до якої віднесено активи; PK – регулятивний капітал. 2. Мультиплікатор власного капіталу (МК): $MK = A / K,$ де A – активи; K – власний капітал	1. Відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. Н2 встановлюється для запобігання надмірному перекладанню банком кредитного ризику та ризику неповернення банківських активів на кредиторів/вкладників банку. 2. Ступінь покриття активів власним капіталом. Служить показником ризику банку	– Розроблення заходів у стимулюванні реорганізації на національному ринку; – збільшення вимог щодо розміру статутного капіталу; – спрощення законодавчої процедури угод злиття та поглинання банків	Консолідація капіталу

Джерело: розроблено автором на основі [1; 10].

на Постановою Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 № 368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/stru#Stru>

REFERENCES

“Bankivska systema 2015: vyklyky ta perspektyvy” [Banking system 2015: Challenges and Prospects]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>

Krupka, M. I. et al. *Bankivska systema* [Banking system]. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2013.

Kornyliuk, R. “Nobelivskiy laureat z ekonomiky-2014: borotba z monopoliiamy shkodyt innovatsiiam” [Nobel Laureate in Economics 2014: the fight against monopolies harm innovation]. Forbes Ukraina. <http://forbes.ua/ua/opinions/1380821-nobelivskij-laureat-z-ekonomiki-2014-borotba-z-monopoliiami-shkodyt-innovatsiiam>

Kornyliuk, R. “Reitynh zhyttiezdatnosti bankiv - 2015” [Rating viability of banks - 2015]. Forbes Ukraina. <http://forbes.ua/ua/business/1388299-rejting-zhyttiezdatnosti-bankiv-2015>

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

[Legal Act of Ukraine] (2009). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/421-2009-p>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

[Legal Act of Ukraine] (2001). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/stru#Stru>

Mishchenko, V. I. et al. *Sanatsiyni bank – «bridzh-bank» iak mekhanizm roboty z nezhyttiezdatnymy bankamy* [Curative Bank – “Bridge Bank” as a mechanism for working with defunct]. Kyiv: UBS NBU, 2011.

Ofitsiina Internet-storinka Natsionalnoho banku Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua>

УДК 368:[336.77:332.2]

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ СТРАХУВАННЯ ІПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ

© 2015 ВИШНЕВСЬКА О. О.

УДК 368:[336.77:332.2]

Вишнеvsька О. О. Економічний зміст страхування іпотечних кредитів

Як свідчить зарубіжний досвід, страхування поряд з іншими методами управління ризиками в кредитуванні відіграє важливу роль і може стати стимулюючим фактором розвитку іпотечного кредитування. Для ефективного функціонування ринку іпотечного кредитування та створення і запровадження комплексних програм страхування іпотечних кредитів необхідно дослідити сутність страхування іпотечних кредитів та їхнє місце в системі іпотечного кредитування. У статті проведено дослідження сутності схожих за функціональним навантаженням, але водночас різних страхових продуктів: страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечних кредитів та іпотечного страхування. Виявлено ряд відмінностей між цими видами страхування щодо наявності суб'єктів та ризиків, які виникають у процесі взаємовідносин сторін і пов'язані з їх майновими інтересами. За результатами дослідження автором сформульовано визначення поняття «страхування іпотечних кредитів», обґрунтовано функції страхування іпотечних кредитів та його особливості.

Ключові слова: іпотека, іпотечний кредит, страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечного кредиту, іпотечне страхування.

Бібл.: 12.

Вишнеvsька Оксана Олексіївна – аспірантка, кафедра страхування, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: ovishnevska@yandex.ru

УДК 368:[336.77:332.2]

Вишнеvsькая О. А. Экономическое содержание страхования ипотечных кредитов

Как показывает зарубежный опыт, страхование наряду с другими методами управления рисками в кредитовании играет важную роль и может стать стимулирующим фактором развития ипотечного кредитования. Для эффективного функционирования рынка ипотечного кредитования, а также создания и внедрения комплексных программ страхования ипотечных кредитов необходимо исследовать сущность страхования ипотечных кредитов и их место в системе ипотечного кредитования. В статье проведено исследование сущности похожих по функциональным нагрузкам, но в то же время различных страховых продуктов: страхования ипотечного кредитования, страхования ипотечных кредитов и ипотечного страхования. Выявлен ряд различий между этими видами страхования в контексте субъектов и рисков, которые возникают в процессе взаимоотношений сторон и связаны с их имущественными интересами. По результатам исследования автором сформулировано определение понятия «страхование ипотечных кредитов», обоснованы функции страхования ипотечных кредитов и его особенности.

Ключевые слова: ипотека, ипотечный кредит, страхование ипотечного кредитования, страхование ипотечного кредита, ипотечное страхование.

Библ.: 12.

Вишнеvsькая Оксана Алексеевна – аспирантка, кафедра страхования, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: ovishnevska@yandex.ru

UDC 368:[336.77:332.2]

Vyshnevska O. O. Economic Content of Mortgage Insurance

As the foreign experience shows, insurance, along with other methods of credit risk management plays an important role and could be a catalyst for development of mortgage lending. For the effective functioning of the mortgage lending market, as well as for the establishment and implementation of integrated programs of mortgage loans insurance, the content of insurance of mortgage loans and their place in the system of mortgage lending must be explored. The article researches the content of the similar in functional loads, while also different insurance products: mortgaging insurance, mortgage lending insurance and mortgage insurance. A number of differences between these types of insurance has been disclosed in the context of subjects and risks that arise in the relationships of the parties and are related to their proprietary interests. According to results of the research, the author formulated definition of the concept of «mortgage insurance», functions of mortgage lending insurance and its features have been substantiated.

Key words: mortgage, mortgage loan, mortgaging insurance, mortgage lending insurance, mortgage insurance.

Bibl.: 12.

Vyshnevska Oksana O. – Postgraduate Student, Department of Insurance, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: ovishnevska@yandex.ru